

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hodině. Expedicí se nachází u Roberta Veita v Nových alejích č. 116.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl., půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 k., půll. 2 zl. 30 k., cel. 4 zl. 60 k. r. č.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

Nakladatel:
Robert Veit.

Rodina Slavíků.

Životopisní nástiny, podává J. B. Mencl.

Z rodu Slavíků, který po několik již století v Hořovicích své sídlo má, vyniklo v poslední době několik znamenitých hudebníků, mezi nimiž Josef Slavík, syn Antonína Slavíka, nejznamenitější slovanský virtuos na housle a původní skladatel prvního místa zaujímá. — Dříve však, než životopis J. Slavíka podáme, sdělíme některá data ze života jeho otce Antonína.

Antonín Slavík.

Antonín Slavík nar. r. 1782 11. srpna v Hořovicích v Čechách v bývalém Berounském, nyní v Pražském kraji z otce Josefa a matky Evy roz. Kratochvílové. První počátky literárního pak hudebního umění nabyl od strýce svého Jana Slavíka, učitele v Brtníku, který pak od r. 1796 10. květ. do r. 1815 v Hořovicích učitelem byl a několik hudebních výtečníků času toho vycvičil.

Rudolf hr. z Vrbna a Bruntalu (od r. 1805 c. k. nejvyšší komoří), tehdejší držitel statkův Hořovického, Komárovského a Valdeckého, byl s celou svou rodinou Ant. Slavíkovi už co chlapci velmi nakloněn, a byv od jeho rodičů, kteří by ho rádi byli knězem měli, o podporu požádán, pravil ku chlapci: „Děkanem zde nebudeš, chci tě zde učitelem mít.“ — K stavu témuž se vši vůlí a ochotou se odhodlav, nastoupil v 14. roce běh čekatelský na vzorní městské škole v Březnici. Odtud r. 1797 12. srp. vystoupiv, obdržel nejlepší vysvědčení, že na každé farní škole s prospěchem mládež cvičiti může.

Odebrav se na sv. Horu, slyšel tu druhou gramatickou třídu u kněze Navigiusa Šafáříka privátně, a r. 1800 8. list. vysvědčení obdržel. R. 1800 2. února nastoupil místo podučitele v Hořovicích, tu se hlavně hudbě jak na varhany, tak housle znamenitě zdokonalil.

Dle přání Rudolfa hr. z Vrbna vystoupil Ant. Slavík z podučitelství školy Hořovické, aby ve Vídni běh čekatelský slyšel. Při odchodu svém obdržel od

představenstva města velmi chvalné vysvědčení, v kterém se obecní přání vyslovuje, aby se v rodišti svém samostatným učitelem stal. Ve Vídni žil v hraběcím Vrbnovském domě. Skončiv běh paedagogický u sv. Anny ve Vídni a učiniv tu i zkoušku, obdržel r. 1803 19. srpna chvalné vysvědčení.

Když r. 1804 Rudolf hr. z Vrbna statek Jinecký byl koupil, ustanovil Antonína Slavíka za učitele tu v Jinci, kamž se byl Slavík r. 1805 1. ledna přestěhoval. Obdržev tu vlastnoruční svolení a upřímné přání hraběte 16. července t. r. vstoupil v sňatek s Barborou roz. Krásovou z Dobříše. Z manželství toho narozen syn Josef proslavený houslista, Slavík Český. Jan*), druhý syn, tu nar. 3. března 1808 a Antonín**), třetí syn, 30. května 1810.

Zastávav chvalně, výtečně po 10 rokův a 2 měs. úřad učitelský v Jinci, byl povolán r. 1815 1. března

*) Jan studovav latinské školy v Praze, ku stavu kněžskému se připravoval. Jsa ale plícím neduhem ztížen, musel pro churavost vystoupiti, stal se pak písařem u vrchního úřadu v Hořovicích a tu roku 1830 5. října zemřel. Byl dobrý hudebník a sličný jinoch; ale blouznivý a těžkomyslný.

**) Antonín studovav školy latinské v Praze, měl býti knězem; avšak k stavu tomu v sobě žádného povolání necítil, pak praktikoval u vrchního úřadu v Hořovicích; odtud odešel k divadlu jsa přítel Jos. K. Tyla. Později vstoupil k návrhu bratra Josefa ve Vídni do vojska. Po smrti bratrově vystoupil a slyšel paedagogii ve Vídni, pak byl podučitelem u otce v Hořovicích, kde i dekret od podacího pána Eugena hr. z Vrbna na školu Hořovickou po smrti otce obdržel. Odešel ale odtud do Polska, žil pak co první houslista u francouzské opery v Moskvě. Po vyhoření ruského divadla v Moskvě zrušeno francouzské, kamž se ruské do vystavění nového přestěhovalo; navštívil pak otčinu, pobyv zde 1853—54; do našich nynějších poměrův se vpraviti více nedovedl, žije nyní opět v Rusi (jest tam asi 16 rokův) co učitel hudby, francouzské a německé řeči, jest dovedný varhaník, pak houslista cvičený hlavně bratrem Jozefem, šlechtný, upřímný vlastnil.

podacím pánem Rudolfem hr. z Vrbna na městskou školu do Hořovic (an strýc jeho Jan Slavík, jsa stařec 66letý, na odpočinek se odebral), a byl od slav. arcibisk. konsistoře 1816 17. pros. potvrzen, kde se jemu při veřejných zkouškách chvalných vysvědčení za zásluhy jeho dostalo.

V Hořovicích narozen jemu (mimo dvě dcery a pak jednoho syna z druhého manželství) r. 1823 9. dubna syn Rudolf, nyní místokapelník ruského divadla v Moskvě, o kterém nížeji krátký životopisný nástin podáme.

Při veškerém namáhavém snažení po zdokonalení jeho péči a vychování svěřených maličkých, kterých tu ve dvou třídách okolo 450 bylo, mimo ty, kteří nedělní opakující hodiny navštěvovali, cvičil ještě každodenně mimo školní hodiny, zpěvu a hudbě každého žáka, který toho sohě přál bezplatně, první leta pouze s jedním podučitelem. Působením tehdejšího vrchního J. Böhma od r. 1824 do r. 1846 přidán byl druhý podučitel, jehož nyní při vícero dítkách opět nestává. Smutný to stav obcí, které tak o školu a dítky svoje dbají, a to v sídle okresního úřadu a okresního vikariatu. — Jsa v Hořovicích, vchoval svých milých dítek vzorně a šťastně, ze všech jeho synů se výteční hudebníci a šlechtní vlastimilové stali. Jsa sám znamenitý zpěvák, varhaník, houslista a cellista, hrál i ostatní hudební nástroje. — Ve svých mladších letech na vícero místech veřejně co koncertista na housle pochvalně vystoupil, což v tehdejší době velmi mnoho bylo. Ant. Slavík uvedl v hudbu ku rozličným příležitostem více písní školních a kostelních. Jeho největší skladba jest fuga na varhany na themu z Mozartova requiem „tuba mirum“, kteroužto p. Láborovi, revidentu hraběte Eugena Vrbna věnoval. Jest to znamenitá práce, jakýchž se málo nachází.

Ze všech jeho synů proslavil se zvláště prvorozený syn Josef Slavík — slovanský to Paganini, jehožto podobiznu redakci těchto listů odběratelům svým podala. Stůj zde životopis jeho.

Josef Slavík. *)

J. Slavík spatřil Boží světlo dne 26. března 1806 o 1 hodině s poledne v Jinci. Juž záhy osvědčoval velký hudební talent a byl od svého otce juž ve čtvrtém roku svého stáří na housle se vši pílí cvičen. Když se otec jeho z Jince do Hořovic přestěhoval, hrával tu juž náš devítiletý Josef první housle u tamějšího revidenta pana Láboru a Billa s otcem svým v kvartettách, kde se nejtěžší skladby od Pleyla, Rode, jakož i Crammera provozovaly.

*) Štručný životopis Jos. Slavíka sepsali pan Al. V. Šembera (v Kvěchte 1834) a pan Em. Meliš, reaktor těchto listů (v Pražských Novinách r. 1858).

Slavík čině ohromných, úžasných pokroků na svém milovaném nástroji, jenž mu juž tehdaž všim na světě byl, cvičil se mimo něj ještě ve zpěvu, pianu a na varhanách a na každém nástroji podivuhodně prospíval. Na přímluvu dra. Schneidra, revidenta J. Láboru a V. Bella ujmul se ho hrabě Eugen z Vrbny a dal ho r. 1817 do konservatoria Pražského.

Diviš Weber, ředitel konservatoria, zkoušeje hudební propravu J. Slavíka, předložil mu jednu z nejtěžších Kreutzerových etud (cvičení). Slavík provedl — prima vista (na první pohled) — tuto na své síly Herkuleskou práci na tak překvapující způsob, že okamžitě co žák vyššího oddělení zapsán a přijat jest. Získav sobě schopnostmi a pilností svou přízeň prof. Pixise, stal se neunavnou pílí nejprvnějším žákem konservatoria Pražského. Hrabě Eugen z Vrbny uznáv chvalnou snahu Slavíkovu, daroval mu r. 1819 Guarnerovské housle, kterých byl pro něho od prof. Pixise za 380 zl. stř. (dle Láboru za 80 dukátův) zakoupil a ku kterým sobě Slavík za svého pobytí v Paříži smyčce zjednal.

Ve výročních koncertech konservatoria vystoupil ponejprv r. 1822 přednášeje polonaisu E-dur od Maysedra, pak r. 1823 hrál variace od Polledra a juž tenkrát obrátil na sebe velkou pozornost obecnstva a kritiky. Kým se Slavík pod vedením Pixise a ředitele Webra stal, objevila budoucnost celému světu. V třetím roce složil pěkné kvartetto do E-dur a těžké variací pro housle do E-dur. Na to obdržel od chvalně známého virtuosa na piano, Kollína, Paganiniho etudy, které si za předmět svých dalších studií zvolil. Před vystoupením z konservatoria složil Slavík koncert pro housle, o němž se jeho mistr Pixis vyjádřil, že ani nepochopuje, jak se taký nesmysl, jež žádný zahrát nedovede, napsati může.

(Pokračování.)

Vliv hudby. *)

Podává doktor Jan Spott.

Když v následujících řádcích rozličné události o působení hudby uvádíme, doufáme že takto mnohé do tajnosti

- *) K tomuto článku užil jsem následujících pramenů: 1. Nicolai Nutzen der Musik. Halle 1745. 2. Lichtenstädt. der musik. Arzt. Wien 1792. 3. Gresemund Apologia bonarum artium. Moguntice 1497. 4. Musik als Heilmittel von Dr. S. K. Wien 1847. 5. Leibnitz opp. Tom. V. p. 306; v. Herder Phil. u. Gesch. B. XIX p. 21. 6. Noverre Briefe über Tanzkunst. Hamburg 1769. 7. Cahusac Geschichte der Tanz-

přírody zasvěcené k tomu pobídneme, by nám něco o zákonech působení hudby pověděli.

I. Účinkování zvuku a hudby na věci a zvířata.

Že ton s podivuhodnou silou na organická a neorganická tělesa působí, o tom svědčí následující události: Nejpevnější tělesa, pilíře a klenutí, která sotva skutečným mechanickým ústrkem podvalena býti mohou, otřesou se při mírném tonu varhan v patrné resonanci. Silné zdě, mezi nimiž zkušebně znějící struny napnuty byly, sesuly se, byvše dotknuty bezprostředně tímto způsobem silou záchvěvů tonu. Bourdelot vypravuje ve své historii hudby (svaz. I. str. 51), že v jistém skladu na fayance (hrnčířské zboží) všechno nádobí vydrženým flétnovým tonem tak ustavičně se třáslo, že by při déle trvajícím pískání snad bylo puklo. Jednou opět rozpuklo se vydrženým unisonem dvou zpěváků velké zrcadlo na 6 kusů. Takých a podobných příkladů nacházíme mnoho, kteří o působení zvuku svědčí. O účinkování hudby na zvířata nejen vyšších, alebrž i nižších tříd, podává nám zkušenost mnoho příkladů. Tak vidíme, jak hra na housle neb loutnu přiláká pavouka, želvy, myši a jiná zvířata. Plískavice (delfin) miluje zpěv a hudbu, jak známo nám z verše: „Actaeon in silvis, inter delphinos Arion.“ Zvoněním přiláká se majnice (Cl. alosa), i také štika, pročez jak Aristoteles a Oken uvádějí, věší rybáři, majnice lovice, zvonečky na síti své. Včeličky, rojice se, zvoněním k usednutí přivedeme a kobylinky zahánívají se zvoněním neb tlučením na kosu. Za zvoncem kráčejí ovce a hovězí dobytek.

Giuseppe Carpani lákal k sobě pískáním na flétnu celé stádo. Chřestýš rozlíčený utichne, jak mile zvuk flétny zaslechne. Ve východní Indii krotí se hadi pískáním na píšťalu a takto i tanci je učí. Tamější krotitelé vábí je pískáním z děr jejich a k tanci je nutí. Totož ale už za krále Davida se stávalo, jak čteme v žalmu 58: „Jed v sobě mají, jako jedovatý had, jako lítý had hluchý, jenž zacpává ucho své, aby neslyšel hlasu zaklínačů a čarodějníka v kouzlech vycvičeného.“ Dále čteme: „Uštkne-li had prve, než by zaklet byl, nic neprospějí slova zaklínače.“

Praskání biče a kůropění kohouta zahání lva a podobně účinkuje zvuk trouby na vlka a tigra. Bubnování a rachocení dravá zvířata dráždí a z jeskyň a děr je láká. Silným hlukem zahánějí v Americe krokodila při koupání. Velbloud již zemdlený hned veseleji kráčí, ozve-li se píšťala, oře rozbují znění trub a divokého nedvěda uchlácholí píšťala. Jistý pes jevil velkou dráždivost při rozličných toninách, při některých byl úplně

kunst. (Sammlung vermischter Schriften. Berlin b. Nicolai.) Luciau über den Tanz, Vossius über Rythmus, in Herden Lit. u. Kunst. B. XVII. p. 165. 8.

Rozličné cestopisy a časopisy.

necitelný. Slyše A-dur byl nepokojný, a dlouhou, v E-dur pokračující hrou na housle vzteknuv se, skončil v prudké bolesti. Jistý slepec v Slezsku přivábil pískáním několika jedním taktem určených tonův raky z děr a přivedl je na jedno místo, že se pak snadno chytati mohli.

Působí-li hudba, ano i jednotlivý ton, na zvíře, ježto nemá příliš jemného ústroje, tak mocně, musí býti mnohem větší účinky u lidí, kteří s mnohem otlejší, jemnější a citlivější soustavou nervní opatření jsou. Nuže vizme:

II. Účinkování hudby na zdravého člověka.

Aristoteles, Cicero a Plato drželi hudbu za nutnou věc u vychování mládeže, by takto lehčeji své náruživosti na uzdě držeti mohla. Plato praví ve svém spisu „Stát“: Tak vznikne napotom pro vychování člověka hudba, která vůbec duši lidskou vzdělává, a byla by tedy druhou hlavní částí všeho vychování. Ve svém spisu „Zákony“ praví: Vlastní hudba musí nejméně 3 leta od 14 až do 16 roků nutným vyučovacím a vychovávacím předmětem býti. Dle Herodota i Pausaniusa sloužila hudba řeckým zákonodárcům k uchláčení bouřlivého lidu; co zatím zženštilci a hejřilové tomuto zavádění se opírali. Orfeus umírnil často svým zpěvem krále; truchlivé rozveselil, házlivé zmužil a lakomce v štědré změnil. I bájelo se o něm, že zpěvem i hudbou i nad peklem zvítězil. Virgil líčí ve zpěvích rolnických účinek hudby Orfeovy takto:

Sám smutný smrti dům, dno i nejhlubší se užaslo peklo, i modrosivá ve vlasech pletené zmyje Litie nesyčely, štekavé Cerber sám tři tlamy zamknul, i větrem točené kolo Ixionovo stálo.

Taký byl účinek zpěvu Orfea! Podobných příkladů ale skoro u každého národu se zachovalo. U nás známe Zábaje a Lumíra co pěvce slovutné, jak to Rukopis Kralodvorský dokazuje. Čteme tam o pěvcích těchto:

„Aj ty Zábaji pěješ srdce k srdci píseň z středu horě jako Lumír, který slovy i pěním byl pohýbal Vyšehrad i vše vlasti.“

Dalibor, jak se praví, tklivou hrou na housle k útrpnosti lid mimojdoucí pohnul. Alexander Macedonský uslyšev slovutného houslistu Timotheusa, pozbyl rozumu. David je nám patrným příkladem, jak možná těžkomyslnost hrou na harfu zapuditi. Pythagoras uchlácholil hraním na cytheru rozvzteklého mladíka, jenž nevěrnost milenky své zplatiti chtěl vypálením příbytku jejího. Solon přiměl Atheňany zpěvem k vydobytí ostrovu Salamis, ačkoliv to zakázáno bylo. Pietro Castelnovo by od kupců přepaden

a k smrti odsouzen, prosil toliko o jedinou milosť, by před usmrcením svou oblíbenou píseň ještě jednou si zazpívali mohl. A hle! zpěvem svým tak pohnul lupiče, že nejenom všechno jmění mu navrátili, alebrž i průvod při návratu svém mu dopřáli. Když najatí zákeřníci v kostele ve Venecii v oratoriu Stradellu zpívat slyšeli, upustili od svého úmyslu jej zavraždit, a sdělili mu nebezpečí, v kterém se nachází.

Zemřelý cellista Hoffmann ochuravěl vždy slyše hráti nějakou skladbu do H-moll; vysoké terce lesnice do A v něžném duettu 1. dějství v opeře „Axur“ od Salieriho zbudily v jistém hudbomilu zimniční stav.

(Dokončení.)

Dějiny a charakteristika hudebních nástrojů.

(Pokračování.)

Trouba [Trompeta.]

Ital. Tromba neb Clarino, franc. Trompette.

Gottfried Weber napsal v německém časopisu „Cecilia“ velmi poučný článek o troubě, v němž vady a přednosti ventilní trouby vytýká.

V orchestru nemá se nikdy více na troubu troubiti, než přes malé *e* až k dvoučárkovanému *g* a nejvíce *a*. Solisté a virtuosoové na tomto nástroji mohou i výše troubiti.

Trouba do B stojí o ton níže než housle; trouba do C rovná se houslím a jest o oktávu výše než lesnice do C; trouba do D stojí o jeden ton výše než housle a o oktávu výše než lesnice do D.

Zvuk trouby je ušlechtilý a skvělý a hodí se zvláště pro vojenská představení, pro výkřiky vzteku a msty, jakož i pro zpěvy triumfní. Zvuk trouby přituluje se k výrazům všech siloplých, hrdých a velkolepých citův, k většině tragických pohnutí myslí; může i místa najíti při veselých hudebních kusech s tou výminkou, že v něm radost, charakter bouřivosti a nádherné velikosti býti musí.

Školu pro troubu napsal nejdříve Altenburg, pak Kling a Fröhlich. Virtuosoové na tomto nástroji jsou: Jan Arnošt Altenburg, Bohuchval Bed. Brand, David Buhl, Anton Khaill, Frant. Kohout, Josef Rud. Levý, Weidinger, vynálezce trompety s klapkami ve Vídni.

Dále zasluhuje co virtuos na troubu uveden býti pan Jos. Kail, prof. na konservatoriu Pražském, jenž mnoho virtuosů na tomto nástroji vzdělal. K těmto patří: výtečný virtuos pan Bláha, člen dvorního operního divadla ve Vídni, dále Štěpánek, Šťastný, Bruch, Stowasser †, Cinkel, Kratochvil †, Růžička †, Zavrta,

Koníček, Pavlis, chvalně známý ředitel vojenské hudební jednoty, Nosek, Jakeš Ant., Jakeš Václav †, Bachor, Rosenkranz, V. Dolenský, člen Pražského divadla, Molnar, Hrabánek, Kučera †, Barsch, Tropš, Turba, Hovorka, Ammer, Řehořovský, Bláha, Filíp, Ambros, Záplata, Antoš a jiných více.

P o s a u n a.

Ital. Trombone, latinsky Tuba.

Mohutný tento nástroj se svými obrovskými tony ztrácí se až do šedé dávnověkosti. Žádný nemůže s určitostí říci, jak stará vlastně posauna jest. Egypťané a židé znali už ji, ačkoliv ne v nynější podobě. Byl to silně a daleko znějící nástroj kovový, jak staří spisovatelé se vyjadřují. Tito však proměňují posaunu za troubu, jelikož oba nástroje v první své formě od sebe velice se nelíšily.

Známy byly křivé a rovné posauny. Roura obou byla docela jednoduchá; na hoře však úzká a jen zponenáhla k zvukovému trychtýři se rozšířila.

Tyrtäus považoval se za vynálezce rovné posauny; avšak zpráva tato není pravdivá. Byť i Tyrtäus prvním byl, jenž r. 685 před Kristem rovnou posaunu u Lacedemoňanů zavedl, byl předc nástroj tento již před ním znám. Eustathius, vykladač Homera, rozdělil posauny již na 6 druhů dle národů, kteřížto jich užívali. Mezi Argivy užívalo se po něm rovné posauny, jižto Řekové za vynález Minervy drželi.

Obyvatelé Libie a Egypta užívali křivé posauny, kteráž pak na Řeky a Římany přešla. Křivá posauna tvořila téměř kruh, tak že zvukový trychtýř za krkem stál, když se nátrubek k ústům přiložil.

(Pokračování.)

L e o n o r a.

Obrázek ze života Beethovenova.

(Pokračování.)

Jednoho dne odpoledne, právě o 5té hodině se strojila na obloze bouře k výbuchu. Rachot hromu se stále blížil, jednotlivé blesky křižovaly se vzduchem, úzkostlivě poletovalo ptactvo, a lidé spěchali do svých příbytků.

Jednotlivé sesílené zafouknutí větru zdvihlo prach do výše; ale ani kráпка deště neschladila dusné parno — vždy silněji hřmělo, vždy častěji se blýskalo. —

Ludvík van Beethoven se vracel z procházky. — Hlava jeho byla zdvižena a čelo jasnější než jindy, i zdálo se, že se raduje nad vznešeným divadlem. Jediný zdálf se řeči bouře rozuměti, neboť se smál, když

hrom rachotil, a směle pozoroval blýskání. — Hučení bouře bylo mu mocným tonem velké přírodní symfonie; a když v zanícení svém rámě pozvedl, tu se zdálo, že očekává anjela, kterýž by se k němu na peruti blesku snesl. O, kéž by mu přinesl harfu obrovskou, aby mohl vybouřiti podivné melodie jeho nitro naplňující.

Beethoven se také domýšlel anjela viděti v bílé postavě, kteráž před ním stanula, a upřeně na ni pohlížel.

Překvapen patřil mistr v bledý obličej dívky. —

Zdálo se mu, jako by byl již postavu tuto i krásný obličej někde viděl. — Snad ve snu? — On nevěděl.

— „Dcero!“ — pravil konečně k mladé dívce se nahýbaje — „v takové bouři jsi dosud venku? Spozdilá jsi se, aneb jsi zabloudila?“ —

— „Chtěla jsem jen k vám,“ — odpověděl pevně a zároveň jemný zvučný hlas.

— „Ke mně? Co ode mne žádáš?“ —

— „Vaši — Leonoru!“ —

Beethoven se zarazil!

— „Jak se jmenuješ?“ —

— „Vilemína Schröderova. Juž více dní přicházela jsem v to místo s prosbou svou; ale dnes teprv osmělila jsem se ji pronesti.“ —

— „A nepozorovalas blížíci se bouři? — Nebála jsi se?“ —

— „Jen něčeho se bojím: že mi prosbu mou odeprete!“ —

Mistr neodvětil. Nezvratně zíral v modré oči směle dívky. Nesklopilaf oči, zarděla se sice, ale přec naň pohlížela.

Beethoven pojal malou ruku dívky a vřele ji tiskna, hluboce vzdechl a jemně pravil:

— „Zítř ráno ke mně přijď, milé dítě, buď srdnatá, — doufám, že jsem jistě svou Leonoru našel. — Nyní však pojďme — já tě doprovodím domů!“ — I zavěsila se na jeho páži s blaženým úsměvem, líce její plály, tělo se chvělo a mocně jí srdce tlouklo. — Vyplnění přání nejvroucnějšího bylo na blízku.

Bouře se ztišila, slaběji se blýskalo, občerstvující déšť řinul z mraků.

U brány městské vysadil Beethoven dívku do vozu, ona pak oznámila obydlí matčino. V dětinském překypění citů políbila odcházejícímu mistru ruku. Ještě jednou ohledl se Beethoven, aby spatřil půvabný obličej odjíždějící dívky. Ludvík van Beethoven pocítil proud podivného tepla v svém srdci; blažená, bolná předtucha jej občerstvila a po tichu k sobě pravil: „Dívka tato ozáří ještě jednou paprskem slunečním, paprskem posledním dráhu mou!“

Druhého dne ráno stála Vilemína Schröderova, mladá zpěvačka, podle Beethovena u klavíru. Před ním byla rozložena partitura Leonory.

Krátce seznámil mladou dívku s obsahem opery, zběžně prošel čísla Jaquina a Marcellina, a jednou rukou dávaje takt, vyluzoval druhou akkordy doprovázející hlas Leonory k čtvero zpěvu. „Mně tak podivně jest!“

Každý zvuk s napnutou pozorností dívka sledovala. Při trojzpěvu: „Drahoušku můj, jen statně stůj!“ zajiskřily se náruživě modré její oči; když se však vznešená malba velké arie: „Ohavníku, kam pospícháš!“ před duší její rozvíjela, zachvěla tu se hluboce.

Každým číslem zrůstalo její pohnutí, vždy duchaplněji hrál a intonoval mistr. Nepozoroval, že se při dvojzpěvu druhého oddělení: „Jen čile dále buď kopáno,“ zdlouha po jejích lících slze ronily; neodvrátila zhléd od podivného muže, jež vroucně ctíla. Byl to podivný opoutající obraz — bohatý přímý podzim a usmívající se Vesna — Mistr v kožichovém domácím oděvu upíral jiskrné oko mnohdy na obličej pozorné posluchačky.

Jarní živostí zářila postava dívky i její krásný obličej, paprsky sluneční chvěly se v jasných vlasech, kteréž na jemné líce její splývaly.

A vždy dál a dále spěchal Beethoven: — „Nyní přijde místo nejvznešenější,“ pravil. — „Zde se soustředují všechny paprsky celé opery, dej pozor na tento výkřik, na něm vše, milé dítě, záleží, nyní osvědčíš, zdali jsem se v tobě mýlil, čili nic!“ —

A pak intonoval velmi důrazně a zaníceně proslulý výkřik: „Usmrť dřív mu choť!“

Vilemína Schröderova poznala teprv ohromnost úlohy své, sepjala chvějící se ruce, nejistota a obávání naplnily její prsa. „Usmrť dřív mu choť!“ zněl jedině výkřik tento jejímu sluchu; nic jiného neslyšela, skvělé finale minulo ji co sen.

Když Beethoven vstal a partituru zavřel, potácěla se k němu. „Požehnejte mně k činu, jež vykonati se odvažuji, aby se povedl,“ — pravila vznešeně a sklonila hluboce hlavu před mistrem. Zamyšleně položil mistr ruku svou na týmě dívky a klidný úsměv přeletěl jako podzimní svit slunce přes jeho líce.

Dříve, než dívka toho večera usnula, sepjala ruce a dokončila večerní modlitbu slovy: „Bože dejž, aby se stala Leonorou, o jaké snil, abych mu mohla ještě jednu radost způsobit!“

(Dokončení.)

F E U I L L E T O N.

Z Prahy.

Novoměstské divadlo. „Rienzi“ od Wagnera.
(Dokončení.)

Před zrakama našima objeví se zadní část starého města, kde několik měšťanů shromážděných Rienziho očekává. Přicházející Baronelli zvěstuje lidu, že Nobilové před branami města lid římský bojovně očekávají. Lid volá nadarmo Rienziho, rozejde se, an Adriano vystoupí. Trojími city puzen, neví ku které straně se přidati má s mečem v ruce, až konečně láska k otcí z vítězí, jehož i o milost za sebe prositi chce. Udeření na zvon, ryk válečný a hlahol trub označují započatou válku. Krátká jest půtka. Nobilové podlehli a v útěku hledají spásu. Na márách přinešena jest mrtvola starého Colony, i Orsini padl v boji. Adriano uzřev mrtvolu svého otce, vrhne se k nohám jeho, líbá zsinále rty a přísahá pomstu Tribunovi. Lid domnívá se, že zármutek jej k šílenosti přivádí; — odpustí jemu. (III. dějství.) Slunce právě započiná dráhu svou, an na ulici města Říma několik měšťanů shromážděných nedůvěru k Rienzimu na jevo dává. Baroncelli sdělí jim, že němečtí vyslanci opustili Řím, že Rienzi od papeže jest nenáviděn, a konečně i legát Raimondo město opustil. Tyto zvěsti bouří lid, jakož i krvavá válka proti bratrům svým Nobilům. Baroncelli dokládá, že vše toliko byla zrada. Lid chce důkaz neb svědka na výrok tento. Adriano zastoupí místo svědka, dá se jim poznat a svádí je ke zpouře proti Tribunovi. Rozjitřený a stále vzrůstající lid uchvácen je pomstivostí, an průvod slavnostní ke chrámu se blíží. Uprostřed něho kráčí Rienzi se sestrou Irenou. Tribun kárá lid z neúčastenství při průvodu a slavnosti. Adriano chápe se dýky po dvakráte, když zavzní zpěv a po malé chvílce legát lidu oznamuje klatbu papežskou, která lpí na hlavě Tribunově. Zděšený lid se úprkem rozutíká. Irena sklesne k zemi. Vášnivý Adriano mocí ji chce odvest, avšak milovaná sestra vrhne se na prsa nešťastného bratra. (IV. dějství.) V ozdobné síni v Kapitoliu trvá na modlitbách Rienzi. Irena tiše přistoupí k němu a v bolném tušení objímá opovrženého bratra. Ještě jednou odejde Rienzi přemluvit lid, an již oheň v sloupovou klenbu se děře. S vytaseným mečem vrazí do síně Adriano, a zoufalostí pojat vleče Irenu z chodby. Irena odstrčíc jej, odkvapí za bratrem na pavlan. Adriano takřka smyslů zbaven uzavře pevně u sebe, Irenu i skrz plameny vysvobodit. Nastane proměna. K popředí Kapitolu snáší drzá luza kameny a metá oheň na střechnu jeho. Rienzi objeví se s sestrou svou na pavlanu a mluví mírně k lidu, připomíná jim jich věrnost, lásku a přísahu, staví před oči zkázu města při neposlušnosti a zpouře lidu. Rozlíčená luza neslyší slov jeho, toliko smrt a pomsta bouří v duši jejich. Již je Kapitoliu v úplném plamenu. Adriano proklestí si cestu k Ireně, an Kapitol s ohromným praskotem se sesuje a pohrbí nešťastníky. (V. dějství.) Idea k operě této vnikla v něm čtením anglického romanu „Rienzi“ od Bulwera, jež r. 1837 do rukou dostal.

— Hudba ku Cola Rienzi je skrz na skrz krásně a charakteristicky držána a zvláště ve sborech i v několika recitativách v skutku velkolepá. Se zvláštní zálibou jsou pracovány partie Coly Rienziho a Adriana, a jest to co

litovati, že Wagner ostatní partie tak skromně obdařil. Ze sborů slušno jmenovati sbor poslů míru; idea tato jest rovně tak zvláštní a krásná, jako zdařilé vyvedení její od skladatele. O díle tomto kolují rozličné od sebe se lišící úsudky; avšak nedá se pochybovati, že je to velmi značný zjev v oboru operní hudby. Velkého účinku zbuzuje velký počet efektních triumfních pochodů a velkých konečných výjevů, mezi nimiž ony v 3. dějství s obligatní plechovou hudbou na jevišti pozornost na sebe poutají. Provedení se sesilněným orchestrem bylo slušné, ač nikoliv neúhonné. Opera tato dávala se v těchto dnech již po čtvrté.

Bžk.

— Výtečná zpěvačka slečna Charlotte z Tiefense e přibyla tyto dni do Prahy.

— Vilím Schubert, Pražský hobojista, je v Petrohradě ve Vaudevilléním divadle engažován. Píská oboe secundo.

— Pan Hynek Vojáček, skladatel cenou poctěné ouvertury, ochuravěl v Petrohradě na růži v hlavě. Jeho ouvertura bude se v letošní koncertní saisoně zde provozovat.

— Náš dopisovatel z Petrohradu píše nám, že nejmladší a nejvíce nadaný umělec a světoznámý houslista „Viktor Ráček“ chytaje ryby v řece Slavjance nedaleko Petrohradu následkem nastuzení dne 24. září t. r. zemřel. Otec jeho je bez útěchy a celý Petrohrad ho oželuje.

— Slečna Pavlína Küglerova, Pražanka, druhdy oud městské opery, která se ve zpěvu u kapelníka pana Jos. Nesvadby zdokonalila, vystoupne dne 12. t. m. v Linci ve třech operách: v Troubadour co Azuzena, v Montecchi a Capuletti co Romeo a v Lucretii Borgia.

— Jakého účastenství zdejší varhanická škola ze strany žáků má, vysvítá z následujícího seznamu: Do 1. roku zapsáno jest 36 řádných a do 2. roku 28 řádných žáků. Mimo tyto nachází se v 1. roku 51 a v 2. roku 18 českých kandidátů učitelství, kterýmž pan F. Blažek v češtině harmonii přednáší. Dále nacházejí se v 1. roku 49 a v 2. roku 18 německých kandidátů učitelství, jimžto se harmonie v němčině přednáší. Počet všech žáků obnáší 200.

— „Schiller“ a nic jiného než „Schiller“ jest předmětem rozmluv ve veřejných místnostech Pražských. Ano, vážíme si a ctíme Schillera co muže genialního, co muže svobodomyšlného i chválíme Němce za to, že svého velkého básníka tak velkolepě oslavují; avšak nepochopujeme, proč as Čechové, na jejichžto básníky Schiller téměř žádného vlivu neměl, koncertem a všemi druhy manifestací jej povznášejí. Jak nám Petrohradský dopisovatel píše, zapověděl si J. M. císař ruský nejen v Moskvě, alebrž i v Petrohradě takové manifestace. Ostatně máme za to, že by spíše Shakespeare od Čechů oslaven býti měl, a ničehož se pro něho nedělalo. A co máme o Komenském říci? Komenský, jenž si nejen o slovanský národ, alebrž o celý vzdělaný svět nesmrtelných zásluh získal daleko nad Schillera vynikaje — Komenský nedošel až dosud žádné oslavy; ano jsme jistí, že, až jeho dvoustoletá památka se konati bude, Němci pro tohoto velikána ničehož neučiní. Diximus.

— Pan Zikmund Kolečovský, ředitel Žofínské akademie, poděkoval se ze svého úřadu co ředitel akademie léto. Neznáme arciť příčiny, proč se výtečný týž umělec svého úřadu vzdal; avšak povážíme-li, že od dob Jelenových J. N. Škroup, V. Horák, J. N. Mayr, Fr. Vogl a nyní pan Kolečovský — tedy pět českých ředitelů v krátkém čase v ředitelství po sobě následovalo, dá se souditi, že příčinu tu toliko ve vnitřní správě akademie hledati dlužno. Jak doslycháme, zamýšlí pan Z. Kolečovský ústav zpěvácký zařídit, k čemuž mu zdaru a štěstí přejeme.

— „Slavme slavně slávu slavných Slávů,“ praví J. Kollár, a týž výrok budiž nám heslem při oslavení památky Josefa rytíře Jungmanna, otce české literatury; neboť ve středu dne 16. t. m. v 11 hodin zrána bude se pod vedením účinného pana Zik. Kolečovského za zvěčného provozování velké requiem do Hmoll od Václ. Tomáška, kteréž se už deset let zde neprovozovalo. Sola převzali slečny z Tiefensee a Pannaotovičova a pánové Petáka a K. Strakatý. Při této příležitosti zúčastní se Žofínská akademie. V neděli o 3. hod. odpoledne bude se v místnostech Žofínské akademie zkouška k témuž requiem odbývati a lze se nadíti, že se hojně zpěvákův a dilettantův k ní dostaví. Jak doslycháme, zamýšlejí mladší spisovatelé čeští výbor k tomu cíli sestaviti, by na věčnou památku socha Jungmannova z kararského mramoru na některém veřejném místě v Praze postavena byla. Dle doslechu převezme na sebe úkol sestavení výboru český básník pan Jos. Barák. Sláva tomu podniknutí!

— Pan Alfred Waldau vydal nedávno druhý svazek svých kulturních studií o českých národních tancích, za kteréžto pilné sebrání a rozbor chvalného zasluhuje uznání. V této zajímavé knížce nacházíme opět množství tanců, ježto téměř výhradním majtkem Čechů nazvati se mohou. Tance tyto jsou: Bába, Budějovická, Bzikota, Chodovská, Čert, Doušky, Dutky, Fasuňek, Hop-táč, Houpačka, Hrachová, Husar, Husitská, Ječmen, Kaprál, Kapusta, Kohoutek, Kolečko, Kolomazná, Kominík, Kovář, Krocán, Krosna, Křepelka, Křížák, Kudlička, Landvérka, Ležák, Mlynářská, Nový svět, Obtulány, Od země, Osmička, Ovcák, Polbírská, Polka dvojitá, Praskač, Protisobě, Průchod, Putna, Rak, Rákosí, Rekrut, Řetěz, Salát, Slepá, Sprosták, Šmitec, Svihák, Umrlec, Valach, Vika, Votava, Zastavovaná, Zelenák, Žába. — Úhledná tato knížka nemine se zajisté velkého účastenství pro svůj zajímavý obsah. Stojí 45 nov. kr.

— Hudební literatura. Pan Dr. A. V. Ambros vydal v Lipsku malou knížku „Lehre vom Quinten-Verbote“ (Nauka o zapovězených kvintách), v nížto zajímavá thema ze strany historické a technické důkladně zpracována jest. Že nedoukové knížku tuto často citovat budou, netřeba podotýkati: avšak začátečníci mají se vždy upamatoval na latinské přísloví, ježto v češtině as takto zní: „Co se sluší Jovišovi, nesluší se slabochovi.“ A. Lvov, Petrohradský skladatel vydal dílo „O volném rytmu staroruského kostelního zpěvu.“ Elise Polkova, německá spisovatelka, vydala druhý svazek svých hudebních báchovek a pověstí. Po zemřelém prof. Dehnu v Berlíně zůstalo dílo „Nauka o kontrapunktu, kánonu a fuze,“ jež právě vyšlo.

(?) Z Č k ý n ě (okres Vimberský). (Hudba kostelní.) Komu čest, tomu čest. — Co dobrá vůle a neunavná pilnost zmůže, dokázal zdejší pan učitel Václav Pehel. Jeho předchůdce p. Matěj Beran, ač sám dobrý hudebník, neučinil pro zdejší kostelní hudbu ničehož, co by za řeč stálo. Za to ale počíná sobě pan Pehel tím statněji, a ráznosti jeho podařilo se v krátkém čase sestaviti orchestr, kterýžto nejen učitel sámému, nýbrž z ohledu hudebních talentů i obci ke cti slouží. Pan Pehel neobtěžuje sobě choditi tak rka od domu k domu, sbírali peněžité podpory pro zřízení hudebních nástrojů kostelních, a dílem chvalnou štedrostí několika horlivých občanů, dílem vlastní jeho obětavostí podařilo se to, co se jiným nemožné býti zdálo. Pan Pehel soustřeďuje hudebníky okolních osad k provozování dobrých skladeb kostelních, vybízí, učí, podněcuje a vyhledává, kde by se kdo získati mohl, i lze očekávati, že v blízké budoucnosti z vlastní jeho školy výdatných sil mu přibude. V šlechetném tomto počínání podporuje jej výdatně a neohroženě velebný pan farář J. Engel, kterýžto nejen o okrasu kostela zdejšího, nýbrž i o zřízení důkladných varhan mnohé zásluhy sobě vydobyl. Zdar počínání tomu!

Z Oustí nad Orlicí. (Odvolaání.) Vážeuý pane Redaktore! S podivením čteme v Daliboru čís. 31 a následkem toho i v Pražských Novinách uveřejněný článek, že v Oustí nad Orlicí jistý p. Václav Pokorný přišel na myšlénku (!), na obyčejné housle dvě dvojitě struny připravit a výsledek prý měl za velmi dobrý uznán býti. (Slyšte! slyšte!) Pomlčíte o výtečnosti tohoto vynálezu, ponecháme každému znalci, by dle libosti nad touto hračkou pro děti se zasmál; ale tážeme se, kdo jest onen, kterýž výsledek za velmi dobrý uznal? V článku nadřčeném vyhlíží to, jako by zdejší znalci byli své dobré zdání o této myšlence dali, což docela chybné a lživé jest. Nemáme to tomu jistému p. Václ. Pokornému za zlé, že se tak důležitými nálezy zabývá, zdokonalujíc nástroj, který od sta a sta mistrů po dráhná století se hraje, a žádnému tak šťastné myšlenky musy nepopřály; ale to nám neslušné se vidí, že v oznámení řečeném hudebníci města našeho, z kterého jak známo, výtečných znalců a pěstitelů hudby vyšlo, sebou vetkáni jsou, jakoby všeobecně byli myšlénku p. Pokorného za tak pro svět důležitou uznali. My tímto veřejně proti takovéto neopatrnosti se ohražujeme a přejeme panu vynálezci nových zdokonalených houslí sámému korunu slávy a bobkový věnec za jeho myšlénku!!! Spolu i uveřejňujeme, že nižádnému znalci a pěstiteli hudby v našem městě o vynálezu tomto co známého jest, ano, že onen pan Václav Pokorný ani co hotovitel nástrojů hudebních, ani co houslista neb znalec hudby znám jest.

Od jednoty Cecilianské, v Oustí dne 7. Listopadu.

-a- O d Š u m a v y. (Kostelní hudba.) Slycháme mnoho o kostelní hudbě — slycháme chválu i hanu, kterážto poslední se někdy i větších měst dotýká. Naproti tomu menší města poměrně často v popředí se stavi. — Stříbrné Hory, jedno z menších měst, honosit se může mužem, který jak o školu, tak i o hudbu a zpěv nevšedních zásluh si získal. Jest to tamní vzorní učitel p. Petr Š a f r á n e k. Jeho snahou dostalo se kostelu velkých panem Vocelkou zdarile vyvedených v a r h a n, které už po dva roky výbornou

službu konají. Pod vedením jeho provozují se v kostele jen skladby našinců — Horákovy, Führerovy, Škroupovy a j. dosti zdařile. Provedení 4té Horákovy mše na den 18. září by i přísnějšího kritika uspokojilo. To tím více k zásluze pana Šafránka počítati dlužno, an co ředitel kůru ani krejcaru služného nemá, *) hudební nástroje, jakož i hudebniny sám si zaopatřuje a i nevšedních hudebníků i skladatelů sám vypěstoval. Těchto dík jediná jeho jest odplata. V obyčejný den slyšeti lze v kostele tanním čistě chorální písně od školní mládeže libě zpívané. Kým by více takových mužů se nám dostávalo a tito spravedlivého uznání došli!

Berlín. Paní Cosima Bülowová, nejmladší dcera F. Liszta, překládá text Wagnerovy opery „Tannhäuser“ do francouzštiny. Táž spisovatelka přeložila v „Revue germanique“ Hebelovu „Marii Magdalenu.“

Brno. Při druhé kvartetní zábavě provozovala umělecká rodina Nerudova kvartet (C-dur čís. 6) od Mozarta, kvartet (F-dur op. 41 čís. 2) od R. Schumanna a koncertní kvartet (Es-dur op. 12) od Mendelssohna. Účinek skladeb byl poutavý, přemahavý. Souhra byla i při nejtěžších a nejjemnějších chodech velmi přesná. Scherzo Mendelssohnovo muselo se na všestranné přání opakovati. Ku konci přidala sleč. Mina, Marie a Fr. Neruda pro terzett uspořádanou pieču od Schumanna. Všichni došli hlučné pochvaly.

Mnichov. Osmihlasá mše od Fr. Lachnera dávala se tu dne 30. října poprvé. Skladba ta vyniká hlubokým zbožným a ušlechtilým kostelním slohem.

Moskva. (Šamyl v divadle — opery.) V měsíci září přibyl sem slovuťný vůdce Čerkesů Šamyl, jenž se nedávno Rusům podrobil. Všechny pamětnosti zdejší byly mu ukázány, mezi jinými také velké divadlo. Jeli-kož Šamyl opere dobře nerozumí, uspořádány byly ve 3 večerách ballety: „Najady“, „Korsár“ a „Nevěsta mramorová.“ Divadlo bylo přeplněné. Při prvních dvou představeních byl Šamyl se svým synem přítomen a užíval moderního operního kukátka, co zatím jeho syn s mohamedánskou mlčenlivostí s dlouhým anglickým průhledníkem všecko pozoroval. — V tomto roce uvidíme dvě pro nás nové opery: Roberta od J. Meyerbeera a Rigoletto od J. Verdiho.

Paříž. Císař Napoleon určil pro Rogera stříbrný pohár v ceně 4000 franků, jenž mu při velkém plesu ku prospěchu operních členů dne 10. prosince odevzdán býti má. V divadle „Théâtre lyrique“ dávala se Mozartova opera „Figarova svatba“ po 150krátě. V divadle „Bouffes Parisiens“ provozovala se dne 28. října poprvé „La Polka des Sabots“ od Varneye.

Víděň. Italská opera v divadle u korutánské brány je definitivně zanechána. Německá bude trvati až

do konce května a prázdniny od 1. června až do konce lipna. — Akademický zpěvácký spolek uveřejnil svou roční zprávu, z nížto vysvítá, že spolek sestává ze 173 účinkujících členů. Vedle výloh přes 1900 zl. obnášejících byl čistý výnos 500 zl., z nichžto 300 zl. dle stanov podporujícímu výboru třech fakult odevzdány byly.

Varšava. (Opera Otto Lucznik. — Památka narození Schillerova. — Písně od Chopina. — Nauka zpěvu.) Nová opera pana Minchheimera „Otto Lucznik“ (Lukoštrelec), kterouž složil na text Jana Chęcinského, povedla se mu dosti dobře. Text čerpán je z Dumasa aneb spíše z pověsti jeho; hrajeť v středověku a při dobrém uvedení do scény nemine se velkého účinku. — K oslavení stoleté památky narození Schillerova činí se u nás přípravy se strany hudebních umělcův německých, při kterýchto se též zúčastní výtečný spisovatel polský p. J. Kraszewski, jenž napsal zvláštní pojednání o vlivu Schillera na básníky polské. Z hudebních děl bude se při této příležitosti provozovati: 1. Jásací ouvertura od K. M. Webra. 2. Německá řeč. 3. Hudební odstavek. 4. Řeč polská. 5. „Píseň o zvonu“ od B. Romberga. 6. Některé básně Schillerovy v původním jazyku. 7. Hudební odstavek. 8. Básně Schillerovy v překladě polském. 9. Slavnostní kantata od Nocha. Výbor, jenž tuto slavnost pořádá, záleží z pánův: Krutzea, Stendera a Petzela. Co do nových hudebnin polských zasluhuje všeobecného povšimnutí právě vyšla sbírka písní: „Zbiór śpiewów polskich“ Bed. Chopina, ježto, jako všechny plody téhož genialního skladatele dýchají pravdivým duchem národním, a „Nauka śpiewu“ Jos. Sikorského, která se již třetího vydání dočkala.

Dur a moll.

(Kristian B. Schubart) K. B. Schubart, co básník a hudebně skladatel, na slovo vzatý měl patrný, talent, z čista jasna básní dělati. Nebylo snad žádné společnosti, která by ho byla nevybídlá, by na tu neb onu osobu nějaký žertovný verš učinil. Týž umělec musel na začátku své varhanické služby ještě jednu část svého služného svému předchůdci Enslinovi na odpočinutí danému dávat. Jsa jednou od bývalého dvorního lékaře Möriceka v důvěrném kruhu dobrých přátel vyzván, básní na domácího pana lékaře Möriceka učinit, počal Schubart takto:

O pane doktore, jehožto ruka vždycky

Jak smrt před sebou všecko smetá,

Vy posíláte methodicky

Své pacienty do jiného světa.

Zde vida muže,

Jenž bez toho již dlouho žít nemůže,

A bohužel též se mnou dlouho dosti

Na jedné hryže kosti:

Jak? nechtěl byste ve svém umění

Jej k sobě vzíti k léčení?

Pěkný tento žert vzbudil velkého smíchu a veselosti. — Schubart narodil se dne 26. března 1739, v Německu složil mnoho věcí pro klavír, kantatu „Mocnost hudby“, melodram „Evin nářek“, operetku „Šťastní cestující“ a jiná díla; pak vydal své básně a zemřel dne 10. října 1791.

Lištárna. P. T. Pánům odběratelům! Obě notové přílohy nás ještě z Vídně nedošly; přijdou v čísle 33tém. Panu L. v Rjece: Váš článek vyjde.

*) Chvála takému muži, jenž nedostáváje peněžných prostředků, přec pěknou kostelní hudbu provozuje. Kéž by si někteří Pražští chorregentové z něho příklad vzali!

Red.